

Hemen Yayınlanacaktır
12 Nisan 2006

İrtibat: Grace Terzian
202.974.2417
703.505.9547 (cep)
gracet@hudson.org

Hudson Enstitüsü İlk Global Filantropi (Hayırseverlik) Endeksini Yayınlıyor

Amerikan yurtdışı özel bağışları ABD hükümet yardımını büyük oranda aşıyor

WASHINGTON – Hudson Enstitüsü Global Refah Merkezi, *Global Filantropi Endeksi*'nin ilk sayısını 19 Nisan'da Birleşmiş Milletler'de yayınlamaktadır. Hazırlanması dört yıl süren *Endeks*, Amerikan yurtdışı yardımlarının kaynakları ve büyüklüğü konusunda ilk kapsamlı kılavuzdur. Bu endeks, 2004 yılında – para, gönüllü zamanı, eşyalar ve gelişmekte olan dünyaya uzmanlık yardımı biçiminde - özel yardımların (eldeki en son veriler), en az 71 milyar dolar tutarında ve ABD hükümet dış yardımlarının üç buçuk katından fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Endeks, gelişmiş ülkeleri sadece hükümet dış yardımları bazında karşılaştırmakta olan, Paris-merkezli Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından kullanılan eski ve eksik ölçüm yöntemine karşı çıkmaktadır. Gayri safi milli hasılasının yüzdesi itibariyle ABD, yardım yapan ülkeler arasında en alt sıralarda yer almakta olup 22 ülke arasında 21. sıradadır. Ancak Amerikalılar yurt dışına yardımları ülkelerinde de olduğu gibi, bireysel olarak yapmakta; ve OECD ABD'nin gelişmekte olan ülkelere yaptığı bu denizaşırı yardımın miktarını ve etkisini büyük oranda göz ardı etmektedir.

“Olay sadece rakamlar değil,” diyor Global Refah Merkezi'nin yöneticisi Dr. Carol Adelman, “Olay dikkate değer özel yardımseverlik öyküleri. Ford ve Rockefeller gibi geleneksel vakıflar yoksul ülkelere yüksek öğretim ve yeşil devrimi götürdüler. Yeni nesil hayırseverler ihtiyacı olan uzak köylere iş teknikleri, sorumluluk, şeffaflık ve sonuç getiriyorlar.”

Endeks, bağış yapanların hayır projeleri için “alışveriş” yaptıkları online bir pazar olan GlobalGiving (*Global Bağış*) de dahil, “filantro-kapitalistler”den söz etmektedir. Pazar yaklaşımı, köy kalkındırma projelerine doğrudan fon sağlanması ve projelerin doğrudan izlenmesi yoluyla, yüksek sabit maliyetleri azaltmaktadır. Martin Fisher ve Nick Moon, Doğu Afrikalıların kendi işlerini yürütmelerine yardım eden bir şirket olan KickStart'ı yönetmektedir. Geleneksel hükümet yardımını temsil eden Fisher “Gerçekten de sürdürülebilir olmayan şeyleri uygulamaya koyuyoruz” diyor; “Çünkü biz uzaklaşır uzaklaşmaz bunlar yıkılıyor.” Bu kişilerin geliştirdikleri ve bir merdiven çıkma egzersiz makinesi gibi çalışan sulama pompasıyla, Doğu Afrika'da 35,000 civarında iş yaratılmış.

Dr. Adelman, “Vakıflar, şirketler, bireyler, kiliseler, gönüllü kuruluşlar ve üniversitelerden sağlanan ve *Global Filantropi Endeksi*'nde sunulan özel yardım daha etkin olabilmektedir; çünkü doğrudan doğruya ihtiyaç sahiplerine gitmekte, gönüllülerin kullanımına göre daha düşük bir maliyet getirmekte ve yoksul ülkelerde işler ve kalıcı kurumlar yaratmaktadır” diyor.

Sorular ve yanıtlar, özel bağış öyküleri, fotoğraflar ve pasta grafikler de dahil, ek bilgiler için www.global-prosperity.org web sitesini ziyaret ediniz.

Hudson Enstitüsü, kâr amacı gütmeyen bir politika araştırma kuruluşudur. Global Refah Merkezinin amacı; dünyanın her yerinde ekonomik büyüme, sosyal zenginlik ve refahın yaratılmasında özel sektörün merkezi rolünü belgelemek ve geliştirmektir. www.global-prosperity.org.

DR. CAROL C. ADELMAN

Carol Adelman, Hudson Enstitüsü Global Refah Merkezi'ni yönetmektedir ve ABD'nin gelişmekte olan ülkelere yaptığı özel bağışların kapsamlı bir incelemesi olan ilk *Global Filantropi Endeksi*'ni oluşturmuştur. Ekonomik kalkınma, dış yardım, global filantropi ve uluslararası sağlık konularında da düzenli olarak yazılar yazmaktadır. ABD Hükümeti HELP (Yardım) Komisyonu'na atanmış bulunan Dr. Adelman, dış yardımları ıslah etmekle görevli bu partiler üstü kuruluşun başkan yardımcısıdır. USAID örgütünde 1988 - 1993 yıllarında asistan yönetici olarak çalıştığı dönemde; Asya ve Ortadoğu ile Orta ve Doğu Avrupa'da yardım programları yürütmüştür.

Dr. Adelman; *Wall Steet Journal*, *New York Times*, *Foreign Affairs*, *Lancet* ve *British Medical Journal* yayın organları için yazılar yazmıştır ve řu anda *International Regulation: New Rules in a Changing World Order (Uluslararası Düzenleme: Değişen Bir Dünya Düzeninde Yeni Kurallar)* adlı kitabın da editörüdür. Washington D.C. bölgesinde lise bursları sağlayan ve düşük-gelirli çocuklara danışmanlık hizmeti veren bir hayır kuruluşu niteliğindeki *Capital Partners for Education (Eğitim için Sermaye Ortakları)* kuruluşunun başkanıdır.

Dr. Adelman'ın kamu sağlığı konusundaki doktorası ve yüksek lisans derecesi John Hopkins Üniversitesi'nden; dış hizmetler konusundaki yüksek lisans derecesi Georgetown Üniversitesi'nden; siyaset bilimi ve Almanca konusundaki lisans dereceleri ise Colorado Üniversitesi ve Bonn Üniversitesi'ndendir.

GLOBAL REFAH MERKEZİ

Global Refah Merkezi, ABD liderleri ve uluslararası kamuoyu liderlerinin yanı sıra halkın geneli arasında, kâr-amaçlı olan ya da olmayan, özel sektörün herhangi bir ülkede ekonomik büyüme ve refah yaratılması konusundaki merkezli rolü konusunda- konferanslar, tartışmalar, yayınlar ve medya etkinlikleri yoluyla- bilinç yaratılması için bir platform oluşturmaktadır.

Merkez'in temel ürünü, ABD özel uluslararası bağışlarının kaynakları ve büyüklüğü konusunda ayrıntılar veren ve sanayileşmiş ülkeler ve gelişmekte olan uluslar arasındaki etkili yardımseverlik köprüsünün sadece hükümetlerin dış yardımları üzerine değil, aynı zamanda şahsi yardımseverlik, gönüllülük ve kamu-özel sektör ortaklıkları üzerine inşa edildiğini gösteren yeni yıllık *Global Filantropi Endeksi*'dir.

Merkez, ekonomik sağlık ve refahın önkoşulları olan, sermaye piyasaları, hukukun üstünlüğü, hükümet şeffaflığı, serbest ticaret ve basın, insan hakları ve özel mülkiyetin de dahil olduğu konularda serbest toplumları desteklemektedir.

GLOBAL FİLANTROPİ ENDEKSİ KONUSUNDA

SORULAR VE YANITLAR

Soru: ABD'den gelişmekte olan ülkelere ne kadar özel yardım akışı olmaktadır?

Yanıt: 2004 yılında en az 71 milyar ABD Doları – bu rakam, resmi ABD hükümet yardım miktarının üç buçuk katından fazladır.

Soru: ABD hükümet yardımı, gayri safi milli hasılasının sadece yüzde 0.17'sidir ve bu rakam, hemen bütün Batı ülkelerinin rakamlarının altındadır. Hükümet yardımının en az yüzde 0.7 olması gerekmez mi?

Yanıt: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından kullanılan yüzde 0.7 standardı yanıltıcıdır; çünkü muazzam özel yardım miktarlarının yanı sıra bunların etkilerini de göz ardı etmektedir. Ve, ABD'den gelen özel yardım, diğer Batı ülkelerinden fazladır. Amerikalılar, yurt dışı bağışlarını da kendi ülkelerinde yaptıkları biçimde – özel olarak- yapmaktadırlar. Avrupalılar ise, hem kendi ülkelerinde ve hem de dış yardım konularında, geleneksel olarak hükümete daha çok inanmaktadırlar.

Soru: Özel yardımın hükümet yardımından farkı nedir?

Yanıt: Özel yardım, bir hükümetin değerine taksitler halinde verdiği paradan çok daha fazla bir şeydir. Özel yardım, hedefi daha belirli, kişiden kişiye yapılan bir yardım anlamına gelir. Özel yardım, hesap verme mesuliyeti taleplerini de beraberinde getirir; ancak hükümet yardımlarında bu böyle değildir. Özel olarak bağışlanan para, diğer zaman ve uzmanlık yardımlarıyla birlikte gitmekte; ve yardım sahipleri ile yoksullar arasında gerçek ortaklıkları doğurmaktadır. Gelişmekte olan dünyaya yapılan özel yardım ve yatırım, kalıcı refah yaratmanın ön koşulları olan, politik ve ekonomik özgürlüğü destekleyen kalıcı kurumları yaratmak konusunda daha etkilidir.

Soru: Gelişmekte olan ülkelere yapılan özel ABD yardımı kaynakları nelerdir?

Yanıt: Amerikalılar; şirketler, vakıflar, gönüllü kuruluşlar, kolejler ve üniversiteler, dini kurumlar ve diğer cömert gruplar ve bireyler yoluyla dış yardımlarda bulunmaktadırlar. ABD'deki göçmenler anavatanlarındaki ailelerine ve ait oldukları topluluklara burada kazandıkları ve büyük miktarlarda gönderdikleri paralarla (para havaleleriyle) yardım etmektedirler.

Soru: *Global Filantropi Endeksi* neden sadece ABD özel yardımlarını ölçmektedir? Diğer gelişmiş ülkelerdeki özel yardımların durumu nedir?

Yanıt: Diğer ülkelerden yapılan özel bağışlar konusundaki veriler, bu durumun değişmeye başlamış olmasına karşın, çok azdır. *Endeks*'in gelecekteki basımları, diğer ülkelerden yapılan bağışlar konusunda daha fazla bilgi içerecek ve nihayet özel yardımların gerçek küresel miktarı elde edilmiş olacaktır.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDEKİ ÖZEL YARDIM BAŞARI VE UMUT ÖYKÜLERİ

KICKSTART

Martin Fisher ve Nick Moon adlı Amerikalılar, bir merdiven tırmanma egzersiz makinesi gibi çalışan küçük bir sulama pompası MoneyMaker'ın ilkinin 1996 yılında 55 dolara yoksul bir Kenyalı çiftçiye sattılar. Bugün, kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan KickStart, gelişmekte olan ülkeler için düşük-teknoloji ürünü araçlar üretmektedir; ve Doğu Afrika'da taşınabilir sulama sistemlerinde 36.000'den fazla satmıştır.

Moon, insanların fakir insanlara ilişkin (yaygın olarak kabul edilen) anlayışının aslında bu insanların kendilerine ücretsiz dağıtılan yardım malzemelerine ihtiyaçları olduğu yönünde olduğunu söylüyor. O ve Fisher yoksul insanların, onlara bir şeyler verilmesinden çok, ustalıklarını ve fikirlerini uygulama fırsatı tanınmasına ihtiyaç duyduğuna inanmaktadırlar. Fisher ve Moon bu düşüncelerinde yalnız değillerdir. Onlar, kalkınma alanının giderek daha fazla yaygınlaşan bir yönünü, sosyal girişimciliği, temsil etmektedirler.

WORLDSTOCK

Online alışveriş konusunda her şeyi bildiğinizi mi sanıyordunuz? Overstock.com'daki Worldstock bölümüne bir göz atın. Overstock'un CEO'su olan Patrick Byrne, 2001 yılında Hindistan ve Güneydoğu Asya'yı motosikletle dolaşmış ve uzak köylerdeki sanatkarların satmakta olduğu birinci-sınıf gümüş ve tahta işçiliği, ipek ve ev dekorasyonu malzemelerine hayran kalmış.

Onların tümü yoksuldu ve birçoğu da engelliydi, ancak Byrne onların en büyük sorunlarının ne olduğunu anlamıştı: Onların, global bir kitle-dağıtım pazarında rekabet etme şansları yoktu. Byrne bunu değiştirdi. Bugün Overstock.com içerisinde bir bölüm olan Worldstock, İnternet üzerinden, doğrudan zanaatkarlardan ürünler satmakta ve böylece aracı maliyetlerini ortadan kaldırmakta ve zanaatkarların kazançlarını en üst düzeye çıkarmaktadır. Worldstock sanatkarların ürünleri için pazar saptamalarına, daha iyi satış yapacak biçimde uyarlamalar yapmalarına ve gelişmekte olan ülkelerde yaygın bir sorun olan tedarik zinciri sorunlarının üstesinden gelmelerine yardımcı olmaktadır. Worldstock, daha sonra, bu ürünleri küçük bir kâr marjıyla satmakta ve sanatkâr satınalma fiyatının yüzde 60 ila 70'ini elde etmektedir. Worldstock'ın amacı para kazanmak değil, dünyanın en yoksul on binlerce ve hatta milyonlarca insanı için iş yaratmaktır.

İNSANLIK İÇİN MİMARİ

Mimarlar ve tasarımcılar; en çok gereksinim duyan insanlar, yani doğal afetler ile savaşlardan sağ kurtulanlar ve kendileri için uygun konutu edinemeyecek kadar yoksul olanlar için barınak yaratmak için gönüllü olarak zaman ve uzmanlık vermektedirler.

Kâr amacı gütmeyen İnsanlık için Mimari (AFH) kuruluşu, insani sorunlara mimari çözümler uygulamak amacıyla 1999 yılında kurulmuştur. AFH, yarışmalar, atölye çalışmaları, eğitsel forumlar ve insani kuruluşlarla ortaklıklar yoluyla gönüllüler toplamaktadır.

Mimarlar, kalıcı ve insan-dostu yapılar inşa etmek amacıyla, toplumsal gruplar ve yardım kuruluşlarıyla birlikte çalışmaktadır. AFH, geçen beş yıl içerisinde, dünyanın değişik yerlerinde aktif olarak çalışan 5,000'i aşkın mimar ve tasarımcıdan oluşan bir ağ oluşturmuştur.

AFH'nin başı ve kurucusu olan Cameron Sinclair, sadece faydacı amaçlara yönelik yapılardan daha fazlasını inşa etmekte ısrar etmekte; çünkü güzellik ve estetiğin insanlara ilham verdiğine inanmaktadır. Sinclair misyonunu, "Umursadığın gibi tasarla" olarak özetliyor.

MOUNT ZION BİRLEŞİK METODİST KİLİSESİ (MARYLAND)

2001 yılında bir Pazar günü, Rahip Craig McLaughlin 650 kişilik cemaatine kilise binalarına klima takılacağını ancak bunun üyelerin Nambia'da bir öksüzler evi için para toplamalarından sonra olacağını duyurdu.

Üyeler de bunu harfi harfine yaptılar. Zion Köyünün Çocukları Nambialı öksüzlere çok ihtiyaç duydukları barınma, giyecek, tıbbi bakım ve okul gereçlerini sağlamak için 17 Ocak 2003'te kapılarını açtı.

GLOBALGIVING (GLOBAL BAĞIŞ)

Eski bir Dünya Bankası sorumlusu olan Dennis Whittle, bir deneyimini hayata geçirmek için 2001 yılında Banka'dan ayrıldı. Yardım projeleri uzmanlarca değil de kitleler tarafından seçilseydi ne olurdu?

GlobalGiving (Global Bağış), müşterilerinin, yani bağış yapanların kendileri için DVD veya kitap seçerken yaptıklarına çok benzer bir biçimde yardım projeleri için "alışveriş" yapmalarına izin veren bir online pazardır. GlobalGiving bireysel ve kurumsal bağış sahipleri ile dünya çapındaki her türlü kalkınma projesi arasında sanal ortam bağlantıları kurulması için ortam sağlamaktadır.

Bu online pazar, kalkınma projelerinin eşit şartlara sahip olmalarını sağlamaktadır. Bağış yapanlar, artık insani krizler sırasında kamuoyunun dikkatini çeken yüksek-profilli inisiyatiflerle sınırlı değildir. GlobalGiving bağışta bulunan kişilerin her bağış sahibinin, neredeyse evlenecek bir çiftin ihtiyaçları olduğunu belirttiği sekiz kişilik bir yemek takımının bir kişilik bir bölümünü satın alır gibi, kapsamlı bir paketin bir bölümü için kaynak sağlayacak biçimde bağışlarını birleştirmelerine imkan vermektedir.

Bu ve bunlara benzer diğer özel cömertlik örnekleri ile bunların gerçek yaşamdaki sonuçlarını, www.global-prosperity.com sitesindeki Global Filantropi Endeksi'nde okuyabilirsiniz.

Yurt Dışına Yapılan Amerikan Özel Bağışları ABD Hükümet Yardımlarını Aşmaktadır (2004)

(mavi kısım)

Özel bağışlar*
71.2 milyar dolar (%72)

(kahverengi kısım)

Özel krediler ve yatırımlar
6.5 milyar dolar (%6)

(yeşil kısım)

Hükümet yardımları**
21.3 milyar dolar (%22)

* Özel bağışlar; vakıflar, şirketler, özel/gönüllü kuruluşlar, üniversiteler/yüksek okullar ve dini kuruluşlar tarafından yapılan bağışlar ile bireysel para havalelerini kapsamaktadır. (Kaynak: Hudson Enstitüsü)

** Hükümet yardımları; resmi kalkınma yardımları (19.7 milyar dolar) ile daha gelişmiş ülkeler yapılan yardımları (1.6 milyar dolar) kapsamaktadır. (Kaynak: OECD)

www.global-prosperity.org